

تقدیم به:

همه همسایه‌های خوش اخلاق^۱ و باگذشت

و

همه کسانی که با قصد قربت دلی را شاد و لبی را خندان می‌کنند

---

^۱. درحالی که مشغول تدوین کتاب بودم، بر اثر اتفاقی سهل‌انگارانه باعث رنجش همسایه‌ها شدم و آن‌ها نیز با بزرگواری با ما مدارا و گذشت کردند.

شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

مؤلف

رحمت پوریزدی

سرشناسه : پوریزدی، رحمت، ۱۳۶۵-

عنوان و نام پدیدآور : شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام/مؤلف رحمت پوریزدی.

مشخصات نشر : قم: انتشارات قدس، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری : ۵۷ص.

شابک : ۱۲۰۰۰۰ ریال 5-379060-600-978:

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

موضوع : شادی -- احادیث

Cheerfulness -- Hadiths : موضوع

رده بندی کنگره : BP۱۴۱/۵

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۲۱۲

شماره کتابشناسی ملی : ۷۴۰۳۱۶۹

شاد کردن دیگران

از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

مؤلف/ رحمت پوریزدی

صفحه آرا/ سید رضا حسینی

طراح جلد/ حسام الدین دولت مرادی

قطع/ جیبی / ۵۷ صفحه

نوبت چاپ/ اول پاییز ۱۳۹۹

چاپ/ کمال الملک

شمارگان/ ۱۰۰۰ نسخه

ناشر/ انتشارات قدس

قم/ خیابان شهدا/ کوچه ممتاز/ شماره ۶۹/ تلفکس ۰۲۵-۳۷۷۴۴۰۵۳

***

_ کلیه حقوق محفوظ می باشد _

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: 5-379060-600-978

فهرست مطالب

۵	فهرست مطالب
۹	دیاچه
۱۱	اهمیت شادی
۱۱	شادی گره گشا
۱۳	تبسم صدقه است
۱۳	تبسم و نیکی
۱۴	تبسم و مسافرت
۱۴	تُرش روی و دشمن
۱۴	دیدار با شادی
۱۵	تبسم و اندوه مؤمن
۱۵	تبسم و پیامبر ﷺ
۱۶	پاک کننده کینه

۶ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

- ۱۶ ..... امام صادق علیه السلام و تبسم
- ۱۷ ..... حق گوئی
- ۱۷ ..... سرخوشی مکن
- ۱۸ ..... زمین خوردن دیگران
- ۱۹ ..... در زمان حال گذر کن
- ۲۱ ..... شاد کردن دیگران
- ۲۱ ..... عزیزترین مردم
- ۲۲ ..... همچون آب جاری
- ۲۲ ..... خدا دوست دارد
- ۲۳ ..... شادمانی پدر و مادر
- ۲۴ ..... هر جمعه
- ۲۵ ..... شاد کردن خانواده
- ۲۵ ..... رشته‌ی دوستی
- ۲۶ ..... دعای کودکان
- ۲۶ ..... شریک زندگی
- ۲۷ ..... خانه‌ای در بهشت
- ۲۸ ..... پیامبر صلی الله علیه و آله و شوخی با کودکان
- ۲۸ ..... خانواده را اندوهگین نساز

فهرست مطالب ۷۰

- ۲۹..... ملاقات با دوستان
- ۳۰..... برترین کار پس از واجبات
- ۳۰..... مصداق شادی چیست؟
- ۳۱..... محبوب‌ترین نزد خدا
- ۳۱..... اندوه زدایی
- ۳۲..... دعای مستجاب
- ۳۳..... همه‌ی دنیا
- ۳۳..... شاد کردن پیامبر ﷺ
- ۳۴..... دل‌های خسته
- ۳۴..... شوخی دوست‌داشتنی
- ۳۵..... امام رضا علیه السلام و اطرافیان
- ۳۵..... هر کس مرا خوش حال کند!
- ۳۶..... خدا شادمانش کند
- ۳۶..... تنها با یک کلمه
- ۳۷..... کفاره گناهان بزرگ
- ۳۸..... شادی و امنیت
- ۳۹..... شادی خانواده
- ۴۱..... شرط شاد کردن

۸ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

- ۴۲ ..... هر چه دوست داری از خدا بخواه
- ۴۲ ..... فرمان روا در بهشت
- ۴۳ ..... به دانه خرمایی
- ۴۵ ..... شادی قبل از درخواست
- ۴۵ ..... حوریان بهشتی
- ۴۶ ..... قدردانی
- ۴۶ ..... شادی و اندوه
- ۴۹ ..... داستان‌های شاد کردن
- ۴۹ ..... حالت چگونه است؟
- ۵۰ ..... ضمانت می‌کنم
- ۵۲ ..... همسر سازگار
- ۵۴ ..... شاد کردن غیرمجاز
- ۵۵ ..... این‌ها شیعه نیستند!
- ۵۶ ..... عُصه نخور!
- ۵۶ ..... شوخی از اخلاق است

دیباچه

رسول خدا ﷺ: برترین کارها پس از انجام دادن واجبات، خوش حال

کردن مؤمن است.^۱

عمر به خشنودی دل‌ها گذار	تا ز تو خشنود شود، کردگار
سایه‌ی خورشیدِ سواران طلب ^۲	رنج خود و راحت یاران طلب
دردِ بستانی گن و درمانِ دهی	تات ^۳ رسانند، به فرمانِ دهی
گرم شو از مهر و زکین ^۴ سرد	چون مه و خورشید، جوانمرد
هر که به نیکی، عمل آغاز کرد	نیکی او، روی بُدو باز کرد

---

^۱. «إِنَّ مِنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ بَعْدَ الْفَرَائِضِ إِذْ خَالَ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ». اعلام الدین، ص ۲۵۴.

^۲. کنایه از ایثار و از خودگذشتگی و یا سحرخیزی.

^۳. تا تو را.

^۴. کینه و دشمنی.

۱۰ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

گنبد گردنده^۱، ز روی قیاس هست به نیکی و بدی،
طاعت کن روی بتاب از گناه تانشوی چون خجلان عذر
حاصل دنیا چو یکی ساعتست طاعت کن کز همه به
عذر میاور نه حیل خواستند این سخن است از تو عمل
گر به سخن کار میسر شدی کار نظامی به فلک بر شدی^۲
در این گلبرگ کوچک احادیثی از اهل بیت علیهم السلام درباره اهمیت شادی و نیز
شاد کردن دیگران گردآوری کردیم به امید آنکه سرنخ‌هایی برای تحقیق و پژوهش و
نیز مایه خوشحالی و خرسندی اهل بیت علیهم السلام و دوست داران و پیروان آنان باشد؛ و
به امید آنکه دلی شاد و لیبی خندان شود؛ و از خوانندگان تیزبین خواستارم تا کاستی‌ها
را بر بنده بیخشایند و مرا از نقد و نظرات خویش بی‌بهره نگذارند.

شُکر که این نامه به عنوان رسید پیشتر از عُمَر به پایان رسید^۳

خوش و خوشحال و خوشدل باشید.

ولادت باسعادت امام حسن عسکری علیه السلام

۱۳۹۹ / آبان

ryazdi1395@gmail.com

---

۱. آسمان.

۲. نظامی، حَمَسَه، مَخزن الاسرار، بخش ۲۳.

۳. همان، بخش ۶۰.

اهمیت شادی

شادی گره گشا

امام علی عَلَيْهِ السَّلَام السُّرُورُ يَبْسُطُ النَّفْسَ وَ يُبَيِّرُ النَّسَاطَ؛

شادمانی، دل را می گشاید و نشاط را بر می انگیزاند.^۱

شادی و نشاط ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند، به گونه‌ای که شادی را می‌توان یکی از عوامل نشاط دانست. شادی که معادل عربی آن، فرح و سرور است، به معنای خوش‌حالی و خشنودی است که نمود آن بیشتر در خنده و تبسم است، ولی نشاط و شادابی به معنای سرحال بودن و سرزندگی و میل و رغبت به کار داشتن است که در فعالیت و تکاپو آشکار می‌شود.

---

^۱. تصنیف غُرُزُ الْحِکْمِ وَ دُرُزُ الْکَلِمِ، ح ۷۳۹۱. بیشتر احادیث برگرفته از کتاب الگوی شادی،

از نگاه قرآن و حدیث، محمدی ری شهری، محمد، دارالحدیث، قم، ۱۳۹۱.

۱۲ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

از این رو، می‌توان گفت گاهی نشاط و شادی، هر دو با هم جمع اند و آن زمانی است که فرد هم شاد است و هم سرحال و بانشاط و زمانی از هم جدایند؛ یعنی گاهی فردی بانشاط و سرحال است، ولی شاد نیست. به عبارتی، او کارهای خود را با میل و رغبت انجام می‌دهد، ولی خندان نیست، مانند پیامبران که از گمراهی دیگران ناراحتند و با این حال، با نشاط به ارشاد آنان می‌پردازند و چون به وظیفه خویش عمل کرده‌اند، لذت می‌برند. در مقابل، گاهی فردی شاد و خندان است، ولی نشاط لازم برای انجام امور خود را ندارد، مانند فرد افسرده‌ای که بر اثر عوامل خارجی برای چند لحظه خندان است^۱.

ناگفته پیداست شادی که باعث نشاط روح و جان می‌شود شادی است که منشأ و اساس آن بر مبنای عقل باشد. نه اینکه برای شاد بودن دست به هر کار اشتباهی زده شود مانند تهمت، تمسخر، دروغ‌گویی، ریختن آبروی دیگران...

---

۱. خجازی مجید، شادی و رسانه (مبانی، آسیب‌ها و راهکارها)، مرکز پژوهش‌های اسلامی

صدا و سیما، قم، ۱۳۹۰.

تبسم صدقه است

رسول خدا ﷺ تَبَسُّمَكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ؛

تبسم تو در چهره برادرت، صدقه‌ای برای توست.^۱

صدقه تنها به کمک مالی نیست. بلکه دل شاد کردن، لبخند زدن به

روی دوست مؤمن، گره‌گشایی از مسائل دیگران نیز صدقه است و طبق

فرمایش رسول خدا ﷺ هر کار خیری صدقه است.^۲

تبسم و نیکی

امام باقر علیه السلام تَبَسُّمُ الرَّجُلِ فِي وَجْهِ أَخِيهِ حَسَنَةٌ وَ صَرْفُ الْقَدَى عَنْهُ

حَسَنَةٌ؛

تبسم شخص در چهره برادرش، نیکی است و زدودن غمی از او هم

نیکی است.^۳

---

۱. کنز العمال، ج ۶، ص ۴۱۰.

۲. «كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ» کافی، ج ۴، ص ۲۶.

۳. کافی، ج ۲، ص ۱۸۸.

تبسم و مسافرت

امام صادق علیه السلام قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ إِذَا سَافَرْتَ مَعَ قَوْمٍ... أَكْثِرِ التَّبَسُّمَ فِي
وُجُوهِهِمْ؛

لقمان به فرزندش گفت: هرگاه با گروهی به سفر رفتی... در برخورد با
آنان بسیار متبسم باش.^۱

تُرش روی و دشمن

امام علی علیه السلام سیره پیامبر خدا صلی الله علیه و آله این بود که وقتی یکی از اصحاب
خود را غمگین می دید، او را با شوخی کردن، شاد می کرد و می فرمود
خداوند از برخورد عبوسانه انسان با دوستانش نفرت دارد.^۲

دیدار با شادی

امام علی علیه السلام أَظْهَرُوا الْبِسْرَ فِيمَا بَيْنَكُمْ وَ السُّرُورَ فِي مَلَاقَاتِكُمْ؛

---

۱. کافی، ج ۸، ص ۳۴۸.

۲. «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ لَيْسَ الرَّجُلَ مِنْ أَصْحَابِهِ إِذَا رَأَهُ مَغْمُومًا بِالْمَدَاعِبَةِ وَ كَانَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ
يُبْغِضُ الْمُعَبِّسَ فِي وَجْهِ إِخْوَانِهِ». كشف الریبه، ص ۸۳.

اهمیت شادی ◊ ۱۵

در میاتان خُوش رویی و در ملاقاتان شادمانی را آشکار سازید.^۱
نیکوست هنگام ملاقات با دیگران با رویی گشاده و اخلاقی خُوش با
آنها برخورد کنیم.
به قول معروف «اخلاق خُوش از بهشت آمده است»؛ و از بهترین
جاهایی که می‌تواند اثر مثبت آن را مشاهده کرد هنگام ملاقات همسران و
نیز ملاقات فرزند با والدین است.

تبسم و اندوه مؤمن

امام علی عَلَيْهِ السَّلَام هُوَ الْكَيْسُ الْفَطِنُ بِشْرُهُ فِي وَجْهِهِ وَ حُزْنُهُ فِي قَلْبِهِ؛
در توصیف مؤمن: او زیرک و هوشمند است. شادمانی او در رُخسارش
و اندوه وی درون قلب اوست.^۲

تبسم و پیامبر

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا حَدَّثَ بِحَدِيثٍ تَبَسَّمَ فِي حَدِيثِهِ.

^۱. بحارالانوار، ج ۹۴، ص ۱۱۷.

^۲. کافی، ج ۲، ص ۲۲۶.

۱۶ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

پیامبر خدا هر گاه سخن می گفت، میان سخنش تبسم می کرد.^۱

پاک کننده کینه

رسول خدا صلی الله علیه و آله حُسْنُ الْبِشْرِ يَذْهَبُ بِالسَّخِيمَةِ؛

خوش رویی، کینه را می زداید.^۲

اخلاق نیک و روی گشاده از بین برنده کینه و دشمنی است.

امام صادق علیه السلام و تبسم

وَ لَقَدْ كُنْتُ أَرَى جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عليه السلام وَ كَانَ كَثِيرَ الدُّعَابَةِ وَ التَّبَسُّمِ؛

به نقل از مالک - همواره امام صادق علیه السلام را می دیدم که شوخ و پُر

تبسم بود.^۳

---

۱. مکارم الاخلاق، ص ۲۱.

۲. کافی، ج ۲، ص ۱۰۴.

۳. بحار الانوار، ج ۱۷، ص ۳۳.

حق گوئی

رسول خدا ﷺ إِنِّي لَأَمْرُحٌ وَلَا أَقُولُ إِلَّا حَقًّا؛

من شوخی می‌کنم؛ ولی جز حق بر زبان نمی‌آورم.^۱

شوخی صحیح و به جا شوخی است که با تمسخر و تحقیر و دروغ

...همراه نباشد.

سرخوشی مکن

امام علی عليه السلام الدَّهْرُ يَوْمَانِ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ فَإِذَا كَانَ لَكَ فَلَا تَبْطُرْ

وَ إِذَا كَانَ عَلَيْكَ فَاصْبِرْ؛

روزگار، دو روز است: روزی سازگار با تو و روزی ناسازگار. اگر با تو

ساز بود، سرمستی مکن و اگر ناسازگار بود، شکیباش.^۲

---

۱. مکارم الاخلاق، ص ۲۱.

۲. نهج البلاغه، حکمت ۳۹۶.

۱۸ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

اگر روزگار به تو رو آورد شکر خدا کن و غافل از دهنده نعمت مشو و اگر روزگار به تو پشت کرد تو نیز صبر داشته باش؛ چراکه روزگار در حال گردش است و چه خوشی یا ناخوشی هر دو به پایان می‌رسد.

زمین خوردن دیگران

امام علی علیه السلام لَا تَفْرَحَنَّ بِسَقَطَةِ غَيْرِكَ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا يُحْدِثُ بِكَ

الزَّمَانُ؛

هرگز از لغزش دیگران، دل شاد مشو؛ زیرا نمی‌دانی که روزگار، با تو چه خواهد کرد.^۱

از زمین خوردن دیگران (در هر زمینه‌ای، فرهنگی، اقتصادی، رفتاری، گفتاری...) شادی مکن؛ چراکه ممکن است روزی خودت به زمین بخوری و زمین گیر شوی.

---

^۱. تصنیف غُرُزِ الْحِکْمِ وَ دُرُزِ الْکَلِمِ، ح ۶۸۴۲.

در زمان حال گذر کن

امام علی عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ مَاضِيَّ يَوْمِكَ مُنْتَقِلٌ وَبَاقِيَهُ مَتَّهَمٌ فَأَعْتَنِمْ وَقْتَكَ بِالْعَمَلِ؛

گذشته‌ی عمر تو رفته و باقی مانده‌ی آن، محل تردید است. پس زمانی

را که در آن به سر می‌بری، برای کار، غنیمت شمار.^۱

گذشته، آینه پند و عبرت شد و آینده نیز مبهم و نامعلوم است. پس در

زمان حال زندگی کن و از زمان حال آینده‌ات را بساز. نگویند «اگر پول

داشتم، ای کاش نگفته بودم یا اگر فردا آفتابی باشد، ای کاش این گونه

نبود...» بهتر است «اگر و ای کاش» را کنار بگذاریم و کمر همت را ببندیم

و به فکر زمان حال باشیم.

---

^۱. همان، ح ۲۷۸۸.

شاد کردن دیگران

عزیزترین مردم

رسول خدا ﷺ عِيَالُ اللَّهِ فَأَحَبُّ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ مَنْ نَفَعَ عِيَالَ اللَّهِ
وَ أَدْخَلَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِ سُوراً؛

مردم، نانخور خدایند، دوست داشتنی‌ترین مردم نزد خداوند، کسی

است که به نان‌خوران او سود برساند و خانواده‌ای را شادمان کند.^۱

---

^۱. کافی، ج ۲، ص ۱۶۴.

همچون آب جاری

امام علی علیه السلام خطاب به کمیل بن زیاد نخعی^۱: ای کمیل! به خانواده‌ات فرمان بده که روز هنگام، در پی کسب خُلق و خوی نیکو باشند و شبانگهان، در صدد رفع نیازهای خفتگان. سوگند به آن که هر آوایی را می‌شنود، هیچ کس دلی را شادمان نمی‌سازد، مگر آن که خداوند از آن شادمانی، لطفی بیافریند تا زمانی که سختی‌ای به او برسد، آن لطف همچون آب جاری در سراسیب، به سوی آن سختی سرازیر شود و آن را از وی دور کند، همچنان که شتر غریبه {از میان رمه (گله) شتران}، رانده می‌شود.^۲

خدا دوست دارد

امام باقر علیه السلام إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِزَاقَةَ الدَّمَاءِ وَ إِطْعَامَ الطَّعَامِ وَ إِغَاثَةَ اللِّهْفَانِ؛

---

۱. کُمیل بن زیاد بن نَہیک نخعی صُهبانی کوفی (۱۲-۸۲ ه.ق) از تابعین و یاران برجسته امام علی علیه السلام و امام حسن علیه السلام .

۲. «لِكُمَيْلِ بْنِ زِيَادِ النَّخَعِيِّ يَا كُمَيْلُ مَرُّ أَهْلِكَ أَنْ يَرَوْحُوا فِي كَسْبِ الْمَكَارِمِ وَ يَدْلِجُوا فِي حَاجَةِ مَنْ هُوَ نَائِمٌ فَوَالَّذِي وَسِعَ سَمْعُهُ الْأَصْوَاتَ مَا مِنْ أَحَدٍ أَوْدَعَ قَلْبًا سُورًا إِلَّا وَ حَلَقَ اللَّهُ لَهُ مِنْ ذَلِكَ السُّورِ لُطْفًا فَإِذَا نَزَلَتْ بِهِ نَائِيَةٌ جَرَى إِلَيْهَا كَالْمَاءِ فِي انْحِدَارِهِ حَتَّى يَطْرُدَهَا عَنْهُ كَمَا تَطْرُدُ غَرَبِيَّةُ الْإِبِلِ». نهج البلاغه، خ ۲۵۷.

شاد کردن دیگران ۲۳۰

خداوند، قربانی کردن و غذا دادن {به مردم} و فریادرسی گرفتاران را دوست دارد.^۱

قربانی و قربانی کردن، به کشتن گوسفند، گاو، شتر و مانند آنها به نیت تقرب به خدا اطلاق می‌گردد. و دو نوع است: واجب: حج... و مستحب: عقیقه فرزند... که هرکدام احکام خاصی دارد. توضیح بیشتر در رساله توضیح المسائل مراجع تقلید.

شادمانی پدر و مادر

امام صادق علیه السلام إِنَّ أَحَبَّتَ أَنْ يَزِيدَ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ فَسُرَّ أَبْوَنِكَ؛

اگر دوست داری که خداوند، عمرت را بیفزاید، پدر و مادر خویش را شادمان کن.^۲

احترام به والدین نقش بسزا و شگفتی در پیشرفت و سعادت دنیا و آخرت انسان دارد.

---

^۱. المحاسن، ج ۲، ص ۳۸۸.

^۲. بحارالانوار، ج ۷۱، ص ۸۱.

هر جمعه

رسول خدا ﷺ أَطْرَفُوا أَهَالِيَكُمْ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ بِشَيْءٍ مِنَ الْفَاكِهَةِ أَوْ
اللَّحْمِ حَتَّى يَفْرَحُوا بِالْجُمُعَةِ؛

در هر جمعه، چیزی مثل میوه یا گوشت برای خانواده تان هدیه آورید تا
از آمدن جمعه، شاد شوند.^۱

در فرهنگ اسلامی جمعه از اهمیت ویژه ای برخوردار است؛ که اعمال
عبادی و آداب خاصی را دارد از جمله نماز جمعه، غسل جمعه، خواندن
زیارت های خاص... و آداب مانند پوشیدن لباس نو، استفاده از عطر و
زیارت اهل قبور... است.

---

۱. کافی، ج ۶، ص ۲۹۹.

شاد کردن خانواده

رسول خدا ﷺ خداوند مردی را که هر گاه از بازار برمی گردد، چیزی در آستینش می گیرد و برای خانواده اش می آورد و آنان از آن شاد می شوند، دوست می دارد. پس خداوند، به او بر فرشتگان مباحثات می کند.^۱

نیکوست در حد توان هنگامی که از بازار برمی گردیم چیزی برای خانواده تهیه کنیم تا مایه خوشحالی و شادی آنان شود.

رشته‌ی دوستی

امام صادق علیه السلام به خدا و محمد ﷺ و علی علیه السلام ایمان ندارد آن کس که چون برادر مؤمنش برای حاجتی به نزدش بیاید، خنده رو، با وی روبه رو نشود. پس اگر نیازش به دست اوست، در برآوردنش بشتابد و اگر میسور)

---

۱. «إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَيُحِبُّ الرَّجُلَ مِنْ خَلْقِهِ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ سَوْقِهِ فَيَأْخُذُ شَيْئاً فِي كُمِّهِ لِعِيَالِهِ فَيُفْرِحُوا بِهِ، فَيُبَاهِي اللَّهُ بِهِ الْمَلَائِكَةَ». الفردوس، ج ۱، ص ۱۶۸.

در توانش نیست) او نیست، در برآوردن آن به دست دیگران، خود را به زحمت بیفکند که اگر چنین نباشد، میان ما و او، رشته‌ی دوستی نیست.^۱

دعای کودکان

امام صادق علیه السلام كَانَ أَبِي عليه السلام إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ جَمَعَ النِّسَاءَ وَ الصِّبْيَانَ ثُمَّ دَعَا وَ أَمَّنُوا؛

پدرم (امام باقر علیه السلام) هر گاه چیزی او را اندوهگین می ساخت، بانوان و کودکان را گرد هم می آورد و دعا می کرد و آنان آمین می گفتند.^۲

شریک زندگی

به امام حسن مجتبی علیه السلام گفته شد: نیکوترین زندگی، از آن چه کسی است؟ فرمود: «آن که مردم را در زندگی خود شریک گرداند». گفته شد:

---

۱. «مَا آمَنَ بِاللَّهِ وَ لَا بِمُحَمَّدٍ وَ لَا بِعَلِيٍّ مَنْ إِذَا آتَاهُ أَخُوهُ الْمُؤْمِنُ فِي حَاجَةٍ لَمْ يَضْحَكْ فِي وَجْهِهِ فَإِنَّ كَانَتْ حَاجَتُهُ عِنْدَهُ سَارِعَ إِلَى قَضَائِهَا وَ إِنْ لَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ تَكَلَّفَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِهِ حَتَّى يَقْضِيَهَا لَهُ فَإِذَا كَانَ بِخِلَافٍ مَا وَصَفْتُهُ فَلَا وَ لَآيَةَ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ». بحارالانوار، ج ۷۲، ص ۱۷۷.

۲. کافی، ج ۲، ص ۴۸۷.

شاد کردن دیگران ۲۷۰

«بدترین زندگی، از آن چه کسی است؟» فرمود: «آن که در سایه‌ی او کسی موقعیت زندگی پیدا نکند».^۱

چه زیبا و ماندگار است در پرتو زندگی ما کسانی نیز به رشد و شکوفایی برسد.

خانه‌ای در بهشت

رسول خدا ﷺ لِلْجَنَّةِ بَابٌ يُقَالُ لَهُ: الْفَرْحُ، لَا يَدْخُلُ فِيهِ إِلَّا مَنْ فَرَّحَ الصَّبِيَّانَ؛

در بهشت دری است به نام «شادمانی». جز کسی که کودکان را شادمان کرده باشد، از آن وارد نمی‌شود.^۲

شادی کودکان را با یک نگاه، یا یک لبخند می‌توان به دست آورد.

---

۱. «قِيلَ لِلْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ أَحْسَنُ النَّاسِ عَيْشًا؟ قَالَ: مَنْ أَشْرَكَ النَّاسَ فِي عَيْشِهِ وَ قِيلَ: مَنْ شَرُّ النَّاسِ عَيْشًا؟ قَالَ: مَنْ لَا يَعِيشُ فِي عَيْشِهِ أَحَدًا». تاریخ یعقوبی، ج ۲، ص ۲۲۶ به نقل از الگوی شادی، ح ۴۱۶.

۲. کنز العمال، ج ۳، ح ۶۰۰۹.

پیامبر صلی الله علیه و آله و شوخی با کودکان

عن انس كان رسول الله من أفكه الناس مع الصبي؛

به نقل از انس: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از شوخ طبع ترین مردمان با کودکان

بود.^۱

چونکه با کودک سر و کارت فتاد هم زبان کودکی باید گشاد^۲

خانواده را اندوهگین نساز

رسول خدا صلی الله علیه و آله إِذَا أَعْسَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ وَ لِيَضْرِبْ فِي الْأَرْضِ

يَتَنَجَّى مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَ لَا يَغْمَّ نَفْسَهُ وَ أَهْلَهُ؛

هر گاه یکی از شما دچار تنگ دستی شد، از خانه اش بیرون آید و در

زمین به گردش در آید و فضل خدا را بجوید و خود و خانواده اش را

اندوهگین نسازد.^۳

---

۱. کنز العمال، ج ۷، ص ۱۴۰.

۲. مولوی، مثنوی معنوی، دفتر، ۴، بخش ۱۰۰.

۳. دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۳.

شاد کردن دیگران ۵ ۲۹

درمان تنگدستی، تلاش و کوشش است؛ و آدمی با توکل به خدا باید دنبال رزق و روزی رود تا خداوند از فضل و رحمت خودش درهای روزی را بر بنده اش بگشاید. به قول معروف از تو حرکت از خدا برکت.

ملاقات با دوستان

امام جواد علیه السلام مُلَاقَاةَ الْإِخْوَانِ نُشْرَةٌ وَ تَلْقِيحٌ لِلْعَقْلِ وَ إِنْ كَانَ نَزْرًا قَلِيلًا؛ ملاقات با برادران، نشاط بخش و موجب شکوفایی خرد می شود،

هرچند زمانش کوتاه باشد.^۱

از بهترین درمان های افسردگی و نیز رشد و شکوفایی عقل، دیدار و خُوش و بِش کردن با دوستان است. البته دوستانی که مؤمن، خُوش اخلاق، صادق، ... باشند.

---

^۱. الامالی (مفید)، مجلس ۸۸، ص ۳۲۹.

برترین کار پس از واجبات

رسول خدا صلی الله علیه و آله إِنَّ مِنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ بَعْدَ الْفَرَائِضِ إِدْخَالَ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ؛

برترین کارها پس از انجام دادن واجبات، خوش حال کردن مؤمن است.^۱

مصدق شادی چیست؟

از رسول خدا صلی الله علیه و آله سؤال شد: برترین کارها کدام است؟ فرمود: این که مؤمنی را شادسازی.

گفته شد: شادی مؤمن چیست؟ فرمود: سیر کردن او و برطرف کردن گرفتاری او و پرداخت بدهی او.^۲

---

۱. اعلام الدین، ص ۲۵۴.

۲. «أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ قَالَ إِدْخَالَكَ السُّرُورَ عَلَى الْمُؤْمِنِ قَبْلَ وَ مَا سُرُورُ الْمُؤْمِنِ قَالَ إِشْبَاعُ جُوعِهِ وَ تَنْفِيسُ كُرْبَتِهِ وَ قَضَاءُ دَيْنِهِ». عوالی اللآلی، ج ۱، ص ۳۷۷.

محبوب‌ترین نزد خدا

امام باقر علیه السلام مَا [مِنْ] عَمَلٍ يَعْمَلُهُ الْمُسْلِمُ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ؛

هیچ کار مسلمان در نزد خداوند، محبوب تر از شادمان کردن برادر مسلمانش نیست.^۱

شادی تنها به گفتار شادی آور نیست بلکه در رفتار و عمل بیشتر خود را نشان می‌دهد مانند گره‌گشایی از کار دیگران، پرداختن قرض‌های دیگران، در تنگناها و سختی‌ها کنار دیگران بودن...

اندوه‌زدایی

رسول خدا صلی الله علیه و آله أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ سُورُورٌ تُدْخِلُهُ عَلَى الْمُؤْمِنِ: تَطْرُدُ عَنْهُ جُوعَتَهُ، أَوْ تَكْشِفُ عَنْهُ كُرْبَتَهُ؛

---

۱. المومن، ۵۳، ح ۱۳۳.

۳۲ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

محبوب ترین کارها در پیشگاه خدا، شادی‌ای است که به مؤمن برسانی، گرسنگی‌اش را برطرف کنی و اندوهش را بزدایی.^۱

هر کاری خیری که می‌کنیم پاداش آن نصیب خودمان است و در حقیقت به خودمان لطف کرده‌ایم. در ظاهر شکم دیگری سیر شده است ولی در باطن پاداش و لطف بی‌پایان الهی به ما رسیده است.

دعای مستجاب

رسول خدا ﷺ مَنْ أَرَادَ أَنْ تُسْتَجَابَ دَعْوَتُهُ وَ أَنْ تُكْشَفَ كُرْبَتُهُ فَلْيَقْرِجْ
عَنْ مُعْبِرٍ؛

هر کس می‌خواهد دعایش مستجاب شود و اندوهش برطرف گردد، باید فرد تنگ دستی را گشایش دهد.^۲

دل دیگران را شاد کن تا خداوند دلت را شاد کند. گره از زندگی دیگران باز کن تا خداوند گره از زندگی‌ات باز کند.

---

۱. کافی، ج ۳، ص ۴۹۰.

۲. نهج الفصاحه، ح ۲۹۶۱.

همه‌ی دنیا

رسول خدا ﷺ مَنْ أَحْزَنَ مُؤْمِنًا ثُمَّ أَعْطَاهُ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ ذَلِكَ كَفَّارَتَهُ وَ لَمْ يُوجَرْ عَلَيْهِ:

هر کس مؤمنی را اندوهگین سازد و سپس همه دنیا را تقدیم وی کند، کفاره‌اش نمی‌گردد و برای آن، پاداش داده نمی‌شود.^۱

شخصیت و عزت مؤمن ارزشمندتر از تمام دنیا است. پس باید مراقب بود تا با گفتار یا رفتارمان باعث رنجش خاطر دیگران نشویم.

شاد کردن پیامبر ﷺ

امام باقر علیه السلام هر کس یکی از شیعیان ما را مسرور سازد، بی‌تردید، پیامبر خدا ﷺ را مسرور کرده است و همین‌گونه است اگر به او آزار یا اندوهی برساند.^۲

۱. بحارالانوار، ج ۷۲، ص ۱۵۰.

۲. «مَنْ أَدْخَلَ عَلَى رَجُلٍ مِنْ شِيعَتِنَا سُورًا، فَقَدْ أَدْخَلَهُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ، وَ كَذَلِكَ مَنْ أَدْخَلَ عَلَيْهِ أَدَى أَوْ غَمًّا». المومن، ص ۶۹، ح ۱۸۹.

دل‌های خسته

امام علی علیه السلام إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ تَمَلُّ كَمَا تَمَلُّ الْأَبْدَانُ فَابْتَغُوا لَهَا طَرَائِفَ
[الْحِكْمَةِ] الْحِكْمِ؛

این دل‌ها همچون بدن‌ها خسته می‌شوند. پس { برای زدودن خستگی
آن } جویای سخنان دل‌نشین و حکیمانه باشید.^۱
روح و روان آدمی نیز نیاز به شادی و نشاط دارد؛ و نشاط روح به خواندن
یا شنیدن کلمات حکمت‌آمیز است.

شوخی دوست‌داشتنی

امام باقر علیه السلام إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِلَا رَفَثٍ؛
خداوند کسی را که در میان جمعی، بدون ناسزاگویی شوخی کند
دوست دارد.^۲

---

۱. نهج البلاغه، حکمت ۹۱.

۲. کافی، ج ۲، ص ۶۶۳.

شاد کردن دیگران ◊ ۳۵

شوخی که خالی از هرگونه مسخره کردن، تحقیر کردن و دروغ ... باشد مورد پسند خداوند است.

امام رضا علیه السلام و اطرافیان

كَانَ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا كَانَ خَلَا جَمَعَ حَشَمَهُ كُلَّهُمْ عِنْدَهُ الصَّغِيرَ وَ الْكَبِيرَ
فَيَحَدِّثُهُمْ وَيَأْتِسُ بِهِمْ وَيُؤْنِسُهُمْ؛

امام رضا علیه السلام هر گاه فراغت می یافت، خَدم و حَشَم خویش را از کوچک و بزرگ، نزد خود، جمع می کرد و با آنها به سخن گفتن و خوش و بِش کردن می پرداخت.^۱

هر کس مرا خوش حال کند!

رسول خدا ﷺ مَنْ سَرَّ مُؤْمِنًا فَقَدْ سَرَّنِي وَ مَنْ سَرَّنِي فَقَدْ سَرَّ اللَّهَ؛
هرکسی مؤمنی را خوش حال کند مرا خوش حال کرده است و هرکس
مرا خوش حال کند، خدا را خوش حال کرده است.^۲

۱. عیون الاخبار الرضا علیه السلام ج ۲، ۱۵۷.

۲. کافی، ج ۳، ص ۴۸۱.

خدا شادمانش کند

امام صادق علیه السلام أَيُّمَا مُسْلِمٍ لَقِيَ مُسْلِمًا فَسَرَّهُ سَرَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ؛

هر مسلمانی که در ملاقات با مسلمان دیگری، او را شاد کند، خداوند شادمانش خواهد کرد.^۱

پاداش نیکی را تنها از خدای مهربان بخواهیم؛ که دریای جود و بخشش او بی پایان است.

تنها با یک کلمه

رسول خدا صلی الله علیه و آله مَنْ أَكْرَمَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ بِكَلِمَةٍ يُلْطِفُهَا بِهَا وَفَرَّجَ عَنْهُ كُرْبَتَهُ لَمْ يَزَلْ فِي ظِلِّ اللَّهِ الْمَمْدُودِ عَلَيْهِ الرَّحْمَةُ مَا كَانَ فِي ذَلِكَ؛

هر کس برادر مسلمانش را با کلمه‌ای لطف آمیز بنوازد و گرفتاری و اندوه را از او بزداید تا زمانی که چنین کند، پیوسته در سایه گسترده‌ی رحمت خداوند است.^۲

---

۱. همان، ج ۳، ص ۴۹۲.

۲. همان، ج ۳، ص ۵۲۵.

شاد کردن دیگران ◦ ۳۷

گاهی می توان با یک سلام یا یک کلام شیرین دل مسلمانی را شاد کرد؛ و غبار اندوه و ناراحتی را از وی دور کرد.

کفاره گناهان بزرگ

امام علی عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ كَفَّارَاتِ الذُّنُوبِ الْعِظَامِ إِغَاثَةُ الْمَلْهُوفِ وَ التَّنْفِيسُ
عَنِ الْمَكْرُوبِ؛

رسیدن به فریاد ستمدیده و زدودن غم از انسان اندوهگین، از کفاره‌های
گناهان بزرگ است.^۱

کفاره یعنی پوشاننده؛ چیزی که امر دیگری را می پوشاند؛ و خطا و
گناهان را می پوشاند؛ و از مصادیق آشکار آن کمک و یاری رساندن به
نیازمند و برطرف کردن غم و غصه دیگران است؛ و این یاری می تواند از
طریق مالی یا گفتاری باشد. و چه بسا با سخنی دل اندوهگینی را شاد کنیم
و یا با حمایت مالی خویش فردی را از مشکلات رنج آور نجات دهیم.

---

^۱. نهج البلاغه، ح ۲۴.

ملهوف: هر فرد مظلوم و بیچاره‌ای را شامل می‌شود. خواه بیمار باشد یا گرفتار طلبکار... مکروب: به هر شخص غمگین گفته می‌شود. خواه غم فقر، بیماری، تجارت، مصیبت... تنفیس: زدودن غم.

شادی و امنیت

رسول خدا ﷺ إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عِبَادًا تَسْتَرِيحُ النَّاسُ إِلَيْهِمْ فِي حَوَائِجِهِمْ، وَ إِدْخَالَ السُّرُورِ عَلَيْهِمْ، أُولَئِكَ آمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛

همانا خدا را بندگانانی است که مردم در نیازها و شادمانی‌شان در کنار آن‌ها آرامش می‌یابند آنان روز قیامت، در امنیت‌اند.^۱

برخی افراد دست به خیر هستند و به قول معروف «کار راه اندازند» و مردم در کنار آنان احساس شادی و آرامش دارند. این افراد در روز حساب و کتاب در امنیت و آسایش به سر می‌برند.

---

^۱. نُزْهُةُ النَّازِرِ وَ تَنْبِيهِ الْخَاطِرِ، ح ۱۲۲.

شادی خانواده

رسول خدا ﷺ هیچ بنده‌ای نیست که خانواده‌ی مؤمنی را شاد کند جز این که خداوند از آن شادی پدیده‌ای را می‌آفریند که در روز قیامت، نزد او می‌آید. هر زمان، مشکلی برایش پیش آید، می‌گوید: ای دوست خدا! نترس. به او می‌گوید: تو کیستی ای که رحمت خدا بر تو باد؟! اگر همه دنیا از آن من بود، آن را برای تو ناچیز می‌دیدم. می‌گوید: من آن شادمانی‌ام که آن را به فلان خانواده ارزانی کردی.^۱

---

۱. «مَا مِنْ عَبْدٍ يَدْخُلُ عَلَى أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ مِنْ سُورٍ إِلَّا خَلَقَ اللَّهُ لَهُ مِنْ ذَلِكَ السُّورِ خَلْقًا يَجِيئُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا مَرَّتْ عَلَيْهِ شَدِيدَةٌ يَقُولُ يَا وَلِيَّ اللَّهِ لَا تَخَفْ فَيَقُولُ لَهُ مَنْ أَنْتَ يَرَحْمُكَ اللَّهُ فَلَوْ أَنَّ الدُّنْيَا كَانَتْ لِي مَا رَأَيْتُهَا لَكَ شَيْئًا فَيَقُولُ أَنَا السُّورُ الَّذِي أَدْخَلْتَ عَلَى آلِ فُلَانٍ». ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، ص ۱۵۰.

شرط شاد کردن

امام علی عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا يَسْتَقِيمُ قَضَاءُ الْحَوَائِجِ إِلَّا بِثَلَاثٍ بِاسْتِصْغَارِهَا لِتَعْظُمَ وَ
بِاسْتِكْتَامِهَا لِتُظْهَرَ وَبِتَعْجِيلِهَا لِتَهْتُو؛

حوائج مردم کامل نمی شود مگر به سه چیز:

کوچک شمردن آن تا خود بزرگ شود؛

پنهان داشتن آن تا خود آشکار گردد؛

شتاب و سرعت در آن تا گوارا گردد.^۱

نکته: دل شاد کردن نیاز به سر و صدا، بزرگ نمایی ندارد. خداوند

حکیم شاهد و ناظر است. و خودش به موقع آن را آشکار می کند.

---

^۱. نهج البلاغه، حکمت ۹۷.

هر چه دوست داری از خدا بخواه

امام صادق علیه السلام هر کس شخص باایمانی را شادمان سازد، خداوند در روز قیامت، او را شادمان می کند و به وی گفته می شود: هر چه دوست داری از خدایت بخواه؛ چون تو کسی بودی که دوست داشتی دوستانش را در سرای دنیا خوش حال کنی. پس آنچه آرزو می کند به او ارزانی می شود و خداوند از سوی خود، آنچه را که از نعمت های بهشتی به دلش خطور هم نکرده، بر آنها می افزاید.^۱

فرمان روا در بهشت

امام باقر علیه السلام إِنَّ فِيمَا نَجَى اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - بِهِ عَبْدَهُ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ لِي عِبَاداً أُبِيحُهُمْ جَنَّتِي، وَأَحْكَمُهُمْ فِيهَا، قَالَ: يَا رَبِّ، وَمَنْ هؤُلَاءِ الَّذِينَ تُبِيحُهُمْ جَنَّتِكَ وَتُحْكَمُهُمْ فِيهَا؟ قَالَ: مَنْ أَدْخَلَ عَلَيَّ مُؤْمِنٍ سُرُوراً؛

---

۱. «مَنْ سَرَّ امْرَأً مُؤْمِناً سَرَّهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ - وَ قِيلَ لَهُ تَمَنَّ عَلَى رَبِّكَ مَا أَحْبَبْتَ فَقَدْ كُنْتَ تُحِبُّ أَنْ تُسَرَّ أَوْلِيَائِي فِي دَارِ الدُّنْيَا فَيُعْطَى مَا تَمَنَّى وَ يَزِيدُهُ اللَّهُ مِنْ عِنْدِهِ مَا لَمْ يَحْطُرْ عَلَيَّ قَلْبِهِ مِنْ نَعِيمِ الْجَنَّةِ». ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، ص ۱۴۹.

شرط شاد کردن ۴۳۰

از جمله گفتگوهای خدا با بنده اش موسی علیه السلام این بود «مرا بندگانی است که بهشتم را ارزانی شان می کنم و آن ها را در آنجا فرمان روا می کنم». گفت: پروردگارا! آنان که بهشت را نثارشان می کنی و در آن، فرمان روایشان می سازی، کیانند؟ فرمود: هر کس که مؤمنی را دل شاد کند.^۱

به دانه خرمایی

امام صادق علیه السلام خداوند به داوود علیه السلام وحی فرستاد که «همانا یکی از بندگانم کار نیکی به جا می آورد و من بهشتم را ارزانی او می کنم». داوود علیه السلام گفت: «پروردگارا! آن نیکی چیست؟» فرمود: «بنده با ایمان مرا، هر چند به دانه خرمایی خوش حال می کند». داوود علیه السلام گفت: پروردگارا! آن که تو را شناخت، بر اوست که امیدش را از تو نگسلد.^۲

---

۱. کافی، ج ۳، ص ۴۸۲.

۲. «أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ الْعَبْدَ مِنْ عِبَادِي لَيَأْتِينِي بِالْحَسَنَةِ فَأُبِيحُهُ جَنَّتِي قَالَ فَقَالَ دَاوُدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا رَبِّ وَ مَا تِلْكَ الْحَسَنَةِ قَالَ يَدْخُلُ عَلَيَّ عَبْدِي الْمُؤْمِنُ سُورًا وَ لَوْ بِشَمْرَةٍ قَالَ فَقَالَ دَاوُدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَقٌّ لِمَنْ عَرَفَكَ أَنْ لَا يَقْطَعَ [لَا يَقْطَعُ] رَجَاؤُهُ مِنْكَ». الامالی (صدوق)،

۴۴ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

شاد کردن دیگران طول و عرض و اندازه ندارد. هر قدر بتوانی انجام بده
چرا که طرف حساب شما خداوند کریم و بخشنده است که بی نهایت
پاداش ات می دهد.

شادی قبل از درخواست

رسول خدا ﷺ لَا يُكَلِّفُ الْمُؤْمِنُ أَخَاهُ الطَّلَبَ إِلَيْهِ إِذَا عَلِمَ حَاجَتَهُ؛
انسان مومن وقتی نیاز برادرش را می داند او را مجبور نمی کند که
نیازش را بیان کند « قبل از درخواست نیاز او را بر طرف می کند»^۱.
شادکردن دیگران، نیاز به بهانه و دلیل و درخواست و خواهش ندارد.

حوریان بهشتی

امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام در سفارش به عبدالله بن جندب: يَا ابْنَ جُنْدَبٍ مَنْ
سَرَّهُ أَنْ يُزَوِّجَهُ اللَّهُ الْحَوْرَ الْعَيْنَ وَ يُنَوِّجَهُ بِالنُّورِ فَلْيُدْخِلْ عَلَى أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ
السُّرُورَ؛

---

^۱. خصال، ج ۲، ص ۶۱۴.

۴۶ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

ای پسر جُنْدَب! هر که را خوش آید که خداوند حوریان را به ازدواجش درآورد و تاجی از نور بر سرش بنهد، می‌بایست برادر مؤمنش را شادمان سازد.^۱

مُفْتِ مُفْت، از این آسان تر دیگه نمی شه. با یه یک دل شاد کردن، حورالعین را در آغوش گرفتن. پیوندتان مبارک.

قدردانی

امام سجاد علیه السلام حَقُّ مَنْ سَرَكَ لِلَّهِ تَعَالَى أَنْ تَحْمَدَ اللَّهَ تَعَالَى أَوْلَا نَمَّ تَشْكُرُهُ؛

حق کسی که تو را به خاطر خداوند متعال شاد کند، این است که نخست خداوند را ستایش کنی و سپس از او شکرگزاری نمایی.^۲

شادی و اندوه

امام علی علیه السلام سُرُورُ الْمُؤْمِنِ بِطَاعَةِ رَبِّهِ وَ حُزْنُهُ عَلَى ذَنْبِهِ؛

---

^۱. تُحَفُّ الْعُقُولُ، ص ۳۰۲.

^۲. کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۲، ص ۶۲۵.

شادی قبل از درخواست ◊ ۴۷

شادی مؤمن، به فرمانبری پروردگارش و اندوه او به گناه خود است.^۱
هرگاه شخص مؤمن خداوند را اطاعت می کند و به فرامینش جامه ی
عمل می پوشاند خوشحال می شود و در مقابل تنها از گناه خود ناراحت و
غمگین است. نه از فقر، نداری، بیماری، حوادث...

---

^۱. تصنیف غُرُزُ الْحِکْمِ وَ دُرُزُ الْکَلِمِ، ح ۳۳۹۸.

داستان‌های شاد کردن

حالت چگونه است؟

یک روز صبح، جابر بن عبدالله انصاری^۱، امیرالمؤمنین علیه السلام را دید و از او پرسید «چطوری ای امیر مؤمنان علیه السلام؟» امام فرمود علیه السلام «در نعمت و فضل خدا اما { متأسفانه } از برادری دیدار نکرده‌ام و مؤمنی را شاد نساخته‌ام.» جابر گفت: منظور از این شاد ساختن چیست؟

---

^۱. جابر بن عبدالله انصاری (درگذشت بین سال‌های ۶۸ تا ۷۹ ه. ق.)، صحابی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و راوی حدیث لوح که در بردارنده نام امامان شیعه از زبان پیامبر صلی الله علیه و آله است. وی همچنین در سلسله روایان احادیث مشهور شیعی مانند حدیث جابر، حدیث غدیر، حدیث ثقلین نیز قرار دارد. جابر را از اصحاب پنج امام از امام علی علیه السلام تا امام باقر علیه السلام دانسته‌اند. او پس از واقعه عاشورا، نخستین زائر امام حسین علیه السلام بود که در روز اربعین به کربلا رسید. به نقل از سایت ویکی شیعه.

۵۰ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت

امام فرمود اینکه از او اندوهی را بزدایم یا دین (قرض) او را بپردازم یا نیازش را برطرف سازم.^۱

نکته: شاد کردن دل دیگران جزء برنامه های روزانه اولیای الهی است. و نیکوست پیروان آنان نیز این گونه باشند.

ضمانت می کنم

علی بن یقطين^۲ از مولای ما امام کاظم علیه السلام رخصت خواست تا کار در دستگاه حکومت را رها کند. امام علیه السلام اجازه نداد و فرمود: چنین مکن؛ زیرا ما را با تو الفتی است و برادرانت را به واسطه تو عزت و جایگاهی؛ و امید است که به سبب تو خداوند شکسته‌ای را ترمیم فرماید یا آتش { کینه و دشمنی } مخالفان را از دوستانش فرو بنشانند.

---

۱. بحارالانوار، ج ۴۱، ص ۱۶۴.

۲. علی بن یقطين بن موسی بغدادی (۱۲۴-۱۸۲ ق)، محدث، فقیه، متکلم و از بزرگان شیعه در دوران امام صادق علیه السلام و امام کاظم علیه السلام هوی اهل کوفه و ساکن بغداد بود. وی با وجود شیعه بودن، از وزیران حکومت عباسی و مورد اعتماد آنان بود. علی بن یقطين منزلت والایی نزد ائمه و عالمان شیعه دارد. به نقل از سایت ویکی شیعه.

داستان‌های شاد کردن ۵۱

ای علی! کفارہ کارتان، نیکی به برادرانتان است. چیزی را برایم ضمانت کن تا سه چیز را برایت تضمین نمایم. برایم ضمانت کن که به هیچ یک از دوستان ما برخورد نکنی جز آن که نیاز او را برآورده سازی و گرامی‌اش بداری من نیز ضمانت می‌کنم که هیچ‌گاه سقف زندانی بر تو سایه نیفتد و تیزی شمشیری تو را در نیابد و فقر و نادر پا در خانه ات نهد.

ای علی! هر که مؤمنی را شادمان سازد با {شادمان کردن} خدا آغاز کرده و در درجه دوم با {شادمان کردن} پیامبر ﷺ و در درجه سوم با {شادمان کردن} ما.^۱

---

^۱ قضاء حقوق المومنین، ح ۲۵، بحارالانوار، ج ۴۸، ص ۱۳۶. اسْتَأْذَنَ عَلِيٌّ بِنَ بَقِيطِ بْنِ مَوْلَى الْكَاطِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي تَرْكِ عَمَلِ السُّلْطَانِ فَلَمْ يَأْذَنْ لَهُ وَ قَالَ لَا تَفْعَلْ فَإِنَّ لَنَا بِكَ أُنْسًا وَ إِخْوَانِكَ بِكَ عِزًّا وَ عَسَى أَنْ يَجْبَرَ اللَّهُ بِكَ كَسْرًا وَ يَكْسِرَ بِكَ نَائِرَةَ الْمُخَالِفِينَ عَنْ أَوْلِيَانِهِ يَا عَلِيُّ كَفَّارَةٌ أَعْمَالِكُمْ الْإِحْسَانُ إِلَى إِخْوَانِكُمْ أَضْمَنَ لِي وَاحِدَةً وَ أَضْمَنَ لَكَ ثَلَاثًا أَضْمَنَ لِي أَنْ لَا تَلْقَى أَحَدًا مِنْ أَوْلِيَانِنَا إِلَّا فَضَيْتَ حَاجَتَهُ وَ أَكْرَمْتَهُ وَ أَضْمَنَ لَكَ أَنْ لَا يُظْلِكَ سَقْفُ سِجْنِ أَبَدًا وَ لَا يَنَالِكَ حَدٌّ سِيفٍ أَبَدًا وَ لَا يَدْخُلَ الْفَقْرُ بَيْتَكَ أَبَدًا يَا عَلِيُّ مِنْ سَرِّ مُؤْمِنًا فَبِاللَّهِ بَدَأَ وَ بِالنَّبِيِّ ﷺ تَنَى وَ بِنَا ثَلَّثَ.

همسر سازگار

در میان قوم بنی اسرائیل، مردی خردمند و ثروتمند بود. وی از همسری پاک‌دامن، پسری داشت که در چهره، شبیه پدر بود و نیز دو پسر از همسری غیر پاک‌دامن. چون هنگام مرگش فرارسید، به آنان گفت: این ثروت من، برای یکی از شماست.

چون از دنیا رفت، پسر بزرگ‌تر گفت: آن یک نفر، من هستم.

پسر وسطی گفت: آن یکی، من هستم.

پسر کوچک‌تر گفت: آن یک نفر، من هستم.

{ چون نزاع بالا گرفت، شکایت به قاضی شهر بردند. قاضی گفت:

من در این باره، نظری ندارم؛ نزد سه برادری که چوپان زادگان اند، بروید.

آنها نزد یکی از برادران آمدند و پیری کهن سال را دیدند.

به آنان گفت: نزد برادرم که از من بزرگ‌تر است بروید و از او پرسید.

بر او وارد شدند. مردی میان‌سال، بیرون آمد و گفت: از برادر بزرگ‌ترم

پرسید. بر سومین برادر، وارد شدند. او را در چهره، کم‌سال‌تر یافتند.

نخست، از او خواستند شرح حال خودشان را بگویند و سپس آنها پاسخ

دهد.

داستان‌های شاد کردن ۵۳۰

او گفت: آن برادرم را که نخست دیدید، کوچک‌ترین برادر است. همسری ناسازگار داشت که به وی، بدی می‌کرد. {برادرم} بر بدی‌های او صبر کرد که مبادا به گرفتاری بزرگ‌تر و طاقت‌فرسایی مبتلا شود. آن زن، او را پیر کرد. برادر دوم، همسری داشت که گاهی او را می‌رنجاند و گاهی او را شاد می‌کرد. از این رو، وی چهره میان‌سالی دارد؛ و اما من، همسرم همیشه مرا شاد می‌کند و هیچ‌گاه آزارم نمی‌دهد و هرگز از او بدی‌ای به من نرسیده است. بدین جهت، جوان مانده‌ام. امام مسئله شما که سخن پدرتان است، نخست بروید نبش قبر کنید، استخوان‌هایش را بیرون آورید و بسوزانید و نزد من برگردید تا میان شما داوری کنم.

برادران رفتند. برادر کوچک‌تر، شمشیر پدر را برداشت و دو برادر دیگر، کلنگ، برداشتند. وقتی خواستند نبش قبر کنند، برادر کوچک‌تر گفت: پدرم را نبش قبر نکنید؛ من سهم خود را به شما وا می‌گذارم.

برادران، نزد قاضی بازگشتند. مرد گفت: این رفتار برادر کوچک‌تر، قانع‌کننده شما دو تن است. مال را نزد من بیاورید. آنگاه به برادر کوچک گفت: مال را بردار. {سپس افزود} اگر آن دو، فرزندان شایسته آن مرد

۵۴ ◊ شاد کردن دیگران از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام

بودند، {به هنگام نبش قبر،} احساس ناراحتی به آنان دست می داد، چنان که به فرزند کوچک دست داد.^۱

نکته: برای شاد کردن دیگران نباید به دور دست ها سفر کرد و دغدغه ی شادی مردمان فلان قاره را داشت. بلکه خانواده، والدین، همسر، فرزند، همسایه، خویشان، دوست... از همه مهم تر و واجب تر هستند.

شاد کردن غیر مجاز

شخصی می گوید با پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نشسته بودیم که مردی { از جمع ما} برخاست و رفت و کفش هایش را فراموش کرد. یک نفر، آن ها را برداشت و زیر خود گذاشت. آن مرد برگشت و گفت: کفش هایم کجایند؟ افرادی که آنجا نشسته بودند، گفتند: ما آن ها را ندیده ایم. مردی که کفش ها را زیر خود پنهان کرده بود، گفت: اینجاست.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «ترساندن مؤمن، چه معنا دارد؟». مرد گفت: ای پیامبر خدا! به شوخی این کار را کردم.

---

۱. بحارالانوار، ج ۱۴، ص ۴۹۰، ح ۹.

داستان‌های شاد کردن ◊ ۵۵

پیامبر ﷺ دو یا سه بار فرمود: «ترساندن مؤمن، چه معنا دارد؟!». ^۱
نکته: شوخی باید به جا و درست باشد و نباید با احساسات و عواطف
دیگران بازی کرد.

این‌ها شیعه نیستند!

برخی از یاران امام باقر علیه السلام به ایشان عرض کردند:
شیعه در جامعه‌ی ما زیاد است.

امام فرمود: آیا بی‌نیاز نسبت به نیازمند عطوفت و مهربانی می‌کند و آیا
نیکوکار از خطاکار می‌گذرد و در مسائل مالی به همدیگر کمک می‌کنند.
گفتیم: خیر.

فرمود: پس این‌ها شیعه نیستند چون شیعه کسی است که این‌طور عمل

کند. ^۲

---

۱. المعجم الكبير، ج ۲۲، ص ۳۹۵، ح ۹۸؛ الگوی شادی، ص ۴۱۶، ح ۶۳۰.

۲. أَنْ بَعْضُ أَصْحَابِهِ قَالَ لَهُ جَعَلْتُ فِدَاكَ إِنَّ الشَّيْعَةَ عِنْدَنَا كَثِيرُونَ فَقَالَ هَلْ يَعْطِفُ الْعَنِي وَعَلَى
الْفَقِيرِ وَيَتَجَاوَزُ الْمُحْسِنُ عَنِ الْمُسِيءِ وَ يَتَوَاسُونَ قُلْتُ لَا قَالَ عليه السلام لَيْسَ هَؤُلَاءِ الشَّيْعَةَ الشَّيْعَةُ
مَنْ يَفْعَلْ هَكَذَا. بحارالانوار، ج ۷۱، ص ۳۱۳.

غصه نخور!

مردی، نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمد و گفت: زنی دارم که هرگاه وارد {خانه} می‌شوم، به پیشوازم می‌آید و هرگاه {از خانه} خارج می‌شوم، بدرقه‌ام می‌کند و هرگاه مرا اندوهگین می‌بیند، می‌گوید: چرا اندوهگینی؟ اگر غم روزی‌ات را می‌خوری، غیر تو (خداوند)، آن را برای ضمانت کرده است و اگر غم آخرت را داری، پس خداوند بر اندوهت بیفزاید.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «خداوند، کارگزارانی {عامل، مأمور، وکیل} دارد و این زن، یکی از کارگزاران اوست. برای او نصف پاداش شهید در نظر گرفته شده است»^۱.

شوخی از اخلاق است

امام صادق علیه السلام كَيْفَ مُدَاعَبَةُ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قُلْتُ قَلِيلٌ قَالَ فَلَا تَفْعَلُوا فَإِنَّ الْمُدَاعَبَةَ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ وَإِنَّكَ لَتَدْخُلُ بِهَا السُّرُورَ عَلَى أَخِيكَ وَ لَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله يُدَاعِبُ الرَّجُلَ يُرِيدُ أَنْ يَسْرَهُ؛

۱. کتاب من لا يحضره الفقيه، ج ۳، ص ۳۸۹، ح ۴۳۶۹.

داستان‌های شاد کردن ◊ ۵۷

یونس شیبانی می‌گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: با یکدیگر شوخی هم می‌کنید؟ گفتم: کم.

فرمود: این‌گونه نکنید؛ زیرا شوخی، از خوشخُوبی است و تو بدان وسیله، برادرت را شاد می‌سازی. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله برای این که کسی را شاد کند، با او شوخی {به جا} می‌کرد.^۱

هزاران درود و هزاران سلام   ز ما بر محمد علیه السلام

اسدی طوسی

---

^۱. کافی، ج ۲، ص ۶۶۳.